
THE KERUVIM

Icons in the Kodesh Hakadashim?

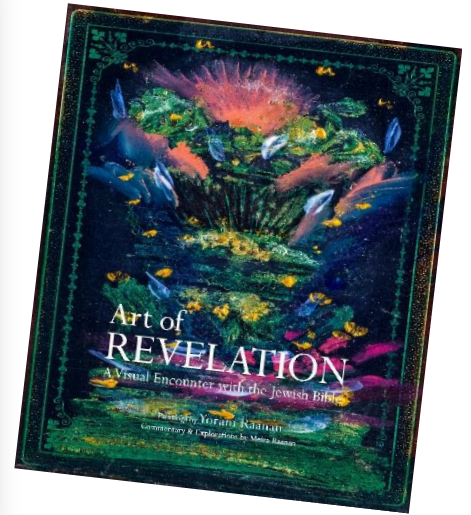
The Weekly

TORAH

C[?]NTRO[?]VERSY

JANUARY 30, 2022
YU TORAH MITZION KOLLEL
פי תרומה תשפ"ב

THE SOURCE

(1) שמות פרק כה : יח- כ

וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מִקָּשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם מְשֻׁנֵי קְצוֹת הַכַּפְּרִית
וְעָשִׂה כְּרוֹב אֶחָד מִקָּצֵה מִזֶּה וּכְרוֹב אֶחָד מִקָּצֵה מִזֶּה מִן־הַכַּפְּרִית תַעֲשֶׂוּ אֶת־הַכְּרֻבִים עַל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו
וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשִׁי כְנָפַיִם לְמַעַל סִכְכֵימָם בְּכַנְפֵיהֶם עַל־הַכַּפְּרִית וּפְנִיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו אֶל־הַכַּפְּרִית יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים

THE QUESTION

(2) TESHUVAH LE-MINIM, IN BODLEIAN MS 2289, FOL. 34B-35A

אמשול לך משל. למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכתב חרוזה בכותלי היכלו הוו תמים ולא תחטאו. והנה אמר בלבו יש המון עם ונשים וקטנים שאינם יודעים לקרות הכתב, והניח לצייר תחת החרוזה מת מונח על כליבה ואש שורף תחתיו. בציור הזה יבינו כולם החרוזה ושהחרוזה מורה שלא יחטא האדם שלא יהא נידון בגיהנם כמראה בציור הזה. כך הקב"ה כתב בעשרת הדברות לא תעשה לך פסל וכל תמונה ונתן הלוחות בארון. אמר יש נשים וקטנים ועבדים שלא יוכלו לקרות הכתב לא תעשה לך פסל. מה עשה? צוה לעשות ציור על הארון והם הכרובים ראו כזה שצויתי שלא לעשות בפרצופים אילו אם כן הציור והכרובים הם מונעים שעות (צ"ל עשות) עבודה זרה ואינן נחשבים ע"ז

גמרא סוכה ה: (3)

גמירי אין פני כרובים פחותין מטפח ורב הונא
נמי מהכא גמיר ומאי כרוב א"ר אבהו
כרביא שכן בבבל קורין לינוקא רביא א"ל

רשב"ם שמות פרק כה פסוק יח (4)

**(יח) כרובים - עופות. כדכת' את כרוב ממשח הסוכך, עוף גדול בעל כנפים. וחכמים
פירשו פני תינוק:**

בכור שור בראשית פרק ג פסוק כד (5)

(כד) את הכרובים. הן המלאכים בדמות שוורים, וקורא אותם "כרובים" על שם חרישה, כדאמרינן בבבא - בתרא דבי
-, רדי יומא, דכריב ותני, יומא כרבא לא הוי, והוא לשון חרישה

רד"ק מלכים א פרק ז (6)

אריות - צורות אריות וצורת בקר וצורת כרובים שהם צורת אדם אלא שיש להם כנפיים

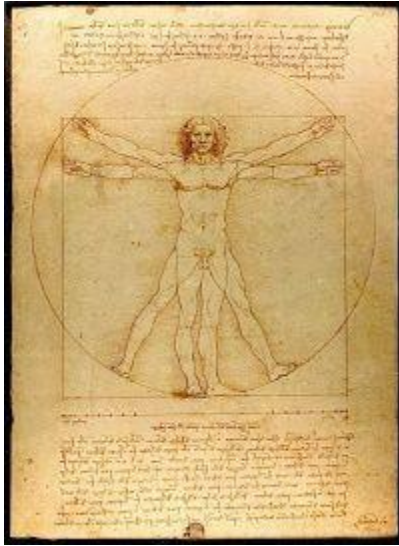
(7) "WHAT KIND OF CREATURES ARE THE CHERUBIM?"

Dr. Raanan Eichler:

I believe that the anonymous sage in *Midrash Hagadol* was correct, and the cherubim are winged humans. Recall that the ark cherubim in the temple are described as having a wingspan that equals their height (1 Kings 6:23–26). Not only four-legged animals, but also upright creatures, whether real ones such as birds or fantastic ones such as winged snakes, would have to have comically short wings in order for their wingspan to be only as great as their height.

Indeed, we don't find any depictions of these creatures in the iconographic record that have these proportions. Only humans, who stand erect on long legs and are by far the tallest of any of the candidates in proportion to their other dimensions, can have wings whose span equals their height that still look respectably long. Indeed, humans normally possess an arm-span that precisely equals their height. The Roman architect Vitruvius observed this fact long ago, writing in the context of proportionality in temples (*De architectura* 3.1.3):

If we measure the distance from the feet [of a man] to the top of the head, and we copy the measure to the outstretched arms, we find that the width equals the height, as with surfaces that are perfect squares.

This principle was famously illustrated in Leonardo da Vinci's Vitruvian Man drawing [Figure 7]. When depicting a winged human, it would make sense to portray the wings as having the length of arms. To be sure, winged humans in ancient Levantine iconography often have wings that are extravagantly long, far longer than their arms. But, as noted below, instances are known where the artist portrays the wings as being equivalent to arms and possessing the same length that the arms do (when they exist) or would (when they do not exist).

בראשית פרק ג פסוק כד (8)

**וַיִּגְרַשׁ אֶת-הָאָדָם וַיִּשְׁפֹּן מִקֶּדֶם לְגִן-עֵדֶן אֶת-הַפְּרִיִּים וְאֵת לֶהֱט הַחֹרֵב הַמֵּתֵהֶפֶכֶת לְשֹׁמֵר
אֶת-דָּרוֹר עֵץ הַחַיִּים**

תרגום אונקלוס בראשית פרק ג פסוק כד (9)

**ותריך ית אדם ואשרי מלקדמין לגנתא דעדן ית כרוביא וית שון חרבא
דמתהפכא למטר ית אורח אילן חייא**

תרגום ירושלמי בראשית פרק ג פסוק כד (10)

(כד) וטרד ית אדם ואשרי יקר שכינתיה מן לקדמין ממדנח לגנתא דעדן מעילוי תרין כרוביא
קדם עד לא נברא עלמא תרין אלפין שנין ברא אורייתא ואתקין גיהנם וגנתא דעדן אתקין גנתא
דעדן לצדיקיא דייכלון ויתפנקון מן פירי אילנא על דנטרו מצוותא דאורייתא בעלמא הדין אתקן
גיהנם לרשיעיא דהוא מדמיא לחרבא שנונא אכלה מתרין סטרה אתקן בגוה ויקוקין דנורא
וגומרין מבערן לרשיעיא להתפרע מנהון לעלמא דאתי על דלא נטרו מצוותא דאורייתא בעלמא
הדין ארום אילן דחייא הוא אורייתא כל דנטר לה בעלמא הדין הוי חי וקיים באילנא דחיי טבא
הוא אורייתא לפלחה בעלמא הדין היך פרי אילן דחיי לעלמא דאתי

עין איה, ברכות (11)

שלשה שאכלו

רש"י

ברכות דף נא גז

פרק שביעי

איספרגוס. כוס שהיו שזמן ככל נקר אלינא ריקנא לרפואה: [דף נא ע"א] ת"ר איספרגוס יפה ללב וטוב לעינים וכל שכן לבנו מעיים, והרגיל בו יפה לכל גופו, והמשתכר הימנו קשה לכל גופו.

עין איה

היופי שבחיים לחכמים הרצויה, הוא משתכר מהדר הברק החיצוני, ויבא לנטות אחר ההברקה החיצונית יותר מדאי, עד שיעזוב תעודת היופי ומטרתה, ויפסיד המושגים האמתים הראויים להתרומם ע"י התפתחות הנפש בכל כחותיה. וזהו המשתכר ממנו שקשה אמנם לכל גופו, כי יתרון ההתרגשות כשם שפועלת להרע על הנפש כן תפסיד ג"כ כחות הגוף, ויראת ד' רק היא תוסיף ימים³. אמנם ההולך בדרך ישרה בשימוש פיתוח כשרונותיו, לא די שמועיל לו על החושים וההרגשות להנעימם, כ"א גם עצם כוחות החיים מתחזקים. כי לולא חזק החיים לא הי' מקום להנעמת ההרגשה ברגש המבט ושמחת הלב. וכיון שהוא יפה ללב וטוב לעינים, כש"כ לבני מעיים שהם כחות ההזנה שהם מכשירים את כוחות החיים להיות על מלואותם. וכל אלה המדות הן עומדות בטובתן לרגיל ומתנהג ככשרון, ונהפכות לרועץ למשתכר ומתהמם על ידן. ע"כ הננו מזהירים לנהל את רגשות הנפש ופתוח חושי היופי ע"פ מתג⁴ השכל האלהי, ולפי רוב השליטה השכלית כן יגדל ג"כ שימוש היופי, עד שביהמ"ק ששם הוא המכון לאור השכל הטהור והשם יאמר בו בכתבו⁵, הוא ג"כ נריו של עולם⁶, ופרצוף אדם שאסור לעשות אפי' לנוי⁷, כאשר כן יאתה לנו, להגביל ג"כ רגש היופי ע"פ משפט השכל ולא לתן לו כל שולטנו, כי רבים המה הרגיו. אמנם זהו רק בגבולים, אבל במקום המקדש, בקה"ק, שמה מצווים אנחנו להעמיד את הכרובים⁸, שפני אדם להם, ברכ כשרון, כי ראוי לתן להיופי חלקו כפי ערך הגברת השכל עליו, שאז יתנהל כמשרים לאושר האדם והצל[ח]תו האמתית. ומה רבו העמים שהשחכרו ממה שהוא יפה ללב וטוב לעינים ואבדו את עולמם. אמנם אנחנו עינינו אל ד' אלהינו⁹ שמשמי קדשו יענינו¹⁰, "והיו עיני ולבי שם כל הימים"¹¹, על מקום מקדשינו שהוא נריו של עולם, שמשם יצאה האורה¹², שנאמר "והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך הקדים וקולו כקול מים

מקומם הראוי להם. ע"כ גלוסקאות שהם עיקר חיי האדם המוכרחים ראוי להרחיק מהם כל זילזול, וחשיבותם והוקרתם תביא טובה וכשרון מוסרי לאדם. וההערות על הדרכת השמחה ותנאיה ראוי האדם להיות מתעורר בהן בהתחלת בנין חייו בחיי המשפחה, שאז יאחו דרכו בצדק ומשרים לבנות בית לתהלה ולתפארת בישראל, וזרעו יהי' דור ישר וצדיק, המכלכל דבריו במשפט².

מד. ת"ר, איספרגוס יפה ללב וטוב לעינים וכש"כ לבני מעיים, והרגיל בו יפה לכל גופו, והמשתכר הימנו קשה לכל גופו. ראוי לאדם שישמח בחייו, כי כה נתן ד' מדת השמחה חקוקה בנפש האדם, מפני שממנה תוצאות לזוהר החכמה ויושר המעשים. האמצעיים לשמחת הנפש היא ההרגשה של הוד ויופי של הבריאה כולה, "כי שמחתי ד' בפעלך"¹, "הוד והדר לבשת"². אמנם ראוי להעמיד תכונת הלב על מכונה כדי שירגיש הלב את היופי של המציאות כולה. ע"כ להשלמת בריאות הלב מצד פעולתו ההרגשית הרוחנית יאמר יפה ללב, שמפתח יפה את כשרון הרגש להדרת היופי שבמציאות. אמנם אין הכרת היופי באה אל הלב להנעימו כ"א ע"י סקירה הטובה של העינים, בהיותן מוכנות להביט הבטה כללית ונאותה הבאה ג"כ מחוץ הנפש ובריאותה, שאז יובילו החושים את ההרגשות באופן ישר ונאות, עד שירגיש הלב את יפין ויתעורר על הדרן ויהי' שמח בחייו ומוכן לכל המעלות העליונות. אמנם חידוד החושים ויתרון הוגשת הלב בצד היופי של המציאות, כשהאדם רגיל בהם ומתרגל להשתמש בזה כשורה, באופן שלא תטרף דעתו המוסרית מהממת ההדר החיצוני, הוא יפה לכל גופו ומישר את כל דרכיו, עד שילך בדרך חיים טובים בעוה"ז, בשמחת לב וצהלה רוח, ותביאהו ג"כ לאחרית ותקוה טובה בחיים הנצחיים. אמנם מי שלא הרגיל נפשו להשתמש בהכרת ההוד

2. עפ"י שם קיב, ה. מד. 1. תהילים צב, ה. 2. שם קד, א. 3. עפ"י משלי י, כו. 4. שם כו, ג. 5. יומא סט, ב. קדושין עא, א. 6. זבחים נד, ב. 7. רמב"ם, הלכות ע"ז, פ"ג, ה"י. 8. עיין פניקס בריסק, סעי' כד. 9. תהילים קכג, ב. 10. עפ"י שם כ, ו. 11. מלכים א ט, ג. 12. ויקרא לא, ו.